ECLI:LV:AT:2017:1020.A420408412.2.S

Lieta Nr. A420408412
SKA-843/2017
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
SPRIEDUMS
Rīgā 2017.gada 20.oktobrī

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Ilze Skultāne,
tiesnesis Andris Guļāns,
tiesnese Veronika Krūmiņa,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par vecuma pensijas ar atvieglotiem noteikumiem piešķiršanu, sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 20.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2012.gada 13.marta lēmumu Nr. 11-8/3728, izskatot pieteicēja /pers. B/ apstrīdēšanas iesniegumu, atcelts zemākas iestādes lēmums pamatojuma daļā un atteikts piešķirt pieteicējam vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem kā strādājušam smagos un kaitīgos darba apstākļos, jo nav speciālā stāža.

Pieteicējs vērsās administratīvajā tiesā. Izskatot lietu sakarā ar pieteicēja apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2014.gada 9.oktobra spriedumu pieteikumu noraidīja. Šo spriedumu Augstākā tiesa ar 2016.gada 16.septembra spriedumu atcēla un nodeva lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

[2] Administratīvā apgabaltiesa ar 2016.gada 20.decembra spriedumu, skatot lietu atkārtoti, pieteikumu noraidīja. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs ir strādājis laivu būves cehā par stiklaplasta formētāju. Laivu ražotne neatbilst Ražotņu, nozaru, cehu, profesiju un amatu saraksta Nr. 1, kas apstiprināts ar PSRS Ministru Padomes 1956.gada 22.augusta lēmumu Nr. 1173 (turpmāk – saraksts Nr. 1) XV nodaļas nozarei, kas sevī ietver dažādu stikla un fajansa – porcelāna izstrādājumu ražošanu. Laivu ražošana neatbilst arī nevienai no stikla ražošanas apakšnozarēm.

[2.2] Minētās nodaļas virsrakstā ir noteikta prasība strādāt noteikta veida ražotnēs, kas izgatavo stikla (stikla šķiedras) un porcelāna un fajansa ražojumus. Tikai tad, ja izpildās šis nosacījums ir pamats vērtēt, vai konkrētie pieteicēja pienākumi, atbilst uzrādītajām profesijām.

Laivu ražošana nevar tikt iekļauta pie stikla ražošanas nozarē norādītājiem veidiem, jo laivu ražošana un stikla (stikla šķiedras) ražošana tehnoloģiski ir būtiski atšķirīgi procesi.

[2.3] Saraksta Nr. 1 piemērošanas ietvaros ražošana tiek vērtēta pēc darba apstākļu kaitīguma un smaguma. Stikla (stikla šķiedras) ražošana ir iekļauta šajā sarakstā, jo darbs ir saistīts ar ražošanas darbu veikšanu ļoti augstās temperatūrās (800–1500 ?), proti, ražošana paredz „karsto cehu" izmantošanu. Šādās temperatūrās gāzveidīgi (vai sīku mikrodaļiņu veidā) izdalās dažādi savienojumi, kas atrodas vielās, kuru ieelpošana ir kaitīga veselībai. Tāpat arī strādāt paaugstinātā temperatūrā ir smagi, jo darbinieki regulāri pārkarsējas (var gūt apdegumus). Turklāt no uzskaitīto profesiju saraksta var konstatēt, ka uzskaitīti tikai tie darbi, kas tiek veikti „karstajos cehos".

[2.4] Laivu ražošanas process nenotiek paaugstinātās temperatūrās, tā neparedz „karsto cehu" izmantošanu. Stiklaplasta veidošana notiek ķīmiskā procesā cilvēka ķermenim piemērotās dabīgās temperatūrās, proti, iztrūkst galvenā pazīme, kādēļ stikla (stikla šķiedras) ražošana ir iekļauta sarakstā Nr. 1. Stikla šķiedra laivu ražošanas procesā tiek izmantota jau gatavā veidā to savienojot ar dažādām ķīmiskām saistvielām. Līdz ar to secināms, ka laivu ražošana arī tad, ja tajā tiek izmantota stikla šķiedra, neietilpst saraksta Nr. 1 XV nodaļā.

[2.5] Stikla šķiedra tiek iegūta no dabīgiem materiāliem, un tās izstrādājumi ir ekoloģiski tīri un nav kaitīgi cilvēka veselībai. Tādējādi apstāklis, ka pieteicējs savā darbā izmanto stikla šķiedru, nekādā veidā nenorāda uz procesa kaitīgumu vai smagumu. Gluži otrādi, tas norāda, ka vismaz saistībā ar šī materiāla izmantošanu nozīmīgi riski pieteicēja veselībai nepastāvēja.

[2.6] Aplūkojot terminu „citu izstrādājumu no stikla šķiedras izgatavošanā", norādāms turpmāk minētais.

Ņemot vērā tiesību normas sistēmisko izvietojumu, secināms, ka vārdu savienojums „stikla šķiedras ražošana" XV nodaļā tiek lietots arī tādā izpratnē, ka tas aptver stikla vates ražošanu. Stikla vates atsevišķi galaprodukti ir kaitīgi cilvēku veselībai arī pēc to ražošanas noslēguma, jo satur ļoti sīkas stikla daļiņas, kuras var atdalīties no gatavās produkcijas un nokļūt personu, kuras darbojas ar šiem materiāliem, plaušās. Līdz ar to stikla vates paklāju un stikla separatoru (izolatoru) izgatavošanā nodarbinātie darbinieki ir iekļauti sarakstā Nr. 1. Tomēr arī stikla vates produktu gadījumā nevar secināt, ka stikla vates izstrādājumu pielietošana turpmākos ražošanas procesos būtu iekļaujama saraksta Nr. 1 XV nodaļā.

Stikla šķiedras ražošanas procesā mikrodaļiņu izdalīšanās ir ar ievērojami augstāku intensitāti, nekā tad, kad gatavā produkcija tiek izmantota citu ražojumu izstrādei. Ražošanas procesā stikla šķiedra tiek speciāli apstrādāta tam, lai padarītu to nekaitīgu un drošu turpmākai lietošanai. Laivu ražotnē stikla šķiedras produkcija tiek izmantota jau pēc tās ražošanas procesa noslēguma. Stikla šķiedra ir atdzisusi, pabeigta ir arī tās mehāniskā apstrāde.

Tāpat var konstatēt, ka stiklaplasta veidošanā stikla šķiedra netiek aktīvi mehāniski apstrādāta un laivu ražotnē apstrādātais stikla šķiedras apjoms salīdzinājumā ar apjomu stikla šķiedras rūpnīcā ir niecīgs (atšķirība ir tūkstošiem reižu). Tādējādi nav saskatāmi nozīmīgi riski pieteicēja veiktajos darbos tā apstākļa dēļ, ka pieteicējs ražošanas procesā ir izmantojis stikla šķiedru.

[2.7] Ņemot vērā plašo stikla šķiedras izstrādājumu ražošanas spektru, var konstatēt, ka tāda tiesību normas izpratne, kas pieļauj ietvert saraksta Nr. 1 XV nodaļā arī ražotnes, kas izmanto stikla šķiedru kā atsevišķu komponenti, noved pie tā, ka saraksts Nr. 1 tiek būtiski paplašināts. Gan saraksts Nr. 1, gan saraksts Nr. 2 ir vērtējams kā izņēmums. Tradicionāli izņēmumi nav tulkojami paplašināti, jo šādā gadījumā tiek izjaukts likumā noteiktais kopsakars starp „noteikumu" un „izņēmumu no noteikuma". Tādējādi šāda tiesību normu interpretācija nav pieļaujama.

[2.8] Atbilstoši Augstākās tiesas iepriekš šajā lietā norādītajam tiesa izvērtēja Latviešu valodas aģentūras veikto saraksta Nr. 1 XV nodaļas teksta analīzi. Apgabaltiesa atzina, ka tajā paustā pieeja attiecībā uz strīdus jautājumu ir pārāk vienkāršota. Tāpat nav nepieciešamības vērsties Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijā viedokļa noskaidrošanai par termina „stikla šķiedras izstrādājumi" lietošanu. Gramatiskajam termina iztulkojumam nav nozīmes, ja šāda interpretācija noved pie nepareiza lietas iznākuma. Nav arī nepieciešamības pieaicināt lietā laivu ražošanas vai stikla šķiedras ražošanas nozares speciālistus, jo šajā lietā nav izšķirošas nozīmes specifiskām tehnoloģiskām niansēm. Pieteicējs ir detalizēti aprakstījis laivu ražošanas procesu un veiktos darba pienākumus. Tāpat plaši ir pieejama informācija par stikla (stikla šķiedras) ražošanu.

Ņemot vērā, ka starp stikla ražotnēm un laivu ražotnēm pastāv ļoti būtiskas atšķirības darba risku novērtējumā, tad tehniskām niansēm lietas izspriešanā nav nozīmes. Arī tad, ja laivu ražošanas procesā būtu darbi, kas ir kaitīgi veselībai, šie darbi nebūtu apskatāmi kā tādi, kas ir iekļauti saraksta Nr. 1 XV nodaļā.

[3] Pieteicējs par apgabaltiesas spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Tiesa nepilnīgi izpildījusi Augstākās tiesas dotos uzdevumus, pārkāpusi noteikto pierādīšanas standartu un nepilnvērtīgi novērtējusi pieteicēja veikto darbu specifiku. Tā sniegusi savai kompetencei neatbilstošus atzinumus, kā arī nav aizpildījusi jēdzienu „izstrādājumu no stikla šķiedras izgatavošana" ar saturu un nepilnvērtīgi iztulkojusi sarakstu Nr. 1. Tāpat apgabaltiesas sniegtajā pierādījumu ķēdē atrodami tiesību normām neatbilstoši, sagrozīti un pretrunīgi argumenti, kas novedis pie lietas nekorektas izspriešanas.

[3.2] Izskatāmajai lietai var būt nozīme judikatūras veidošanā. Tā skar tiesiskās paļāvības principu un sociālās aizsardzības normu taisnīgu ievērošanu, kā arī sociālajam atstumtības riskam pakļautas sabiedrības grupas tiesību jautājumu, kas iepriekš šādā kontekstā nav skatīts. Lietā skartais jautājums ir nozīmīgs tiesību normu interpretācijas jomā, jo skar vairāku tiesību sistēmu sadursmes problemātiku.

[3.3] No PSRS Ministru padomes Valsts darba un darba algas jautājumu komitejas un Vissavienības arodbiedrību Centrālās padomes 1976.gada 2.aprīļa skaidrojuma Nr. 5/8 „Kārtība, kādā piemērojami ar PSRS Ministru padomes 1956.gada 22.augusta lēmumu Nr. 1173 apstiprinātie ražotņu, cehu, profesiju un amatu saraksti, darbs kuros dod tiesības uz valsts pensiju ar atvieglotiem noteikumiem un atvieglotos apmēros" (turpmāk – skaidrojums) izriet, ka pastāv seši faktori, pēc kuriem ir izveidots saraksts Nr. 1. Skaidrojumā nav noteikts, ka katra no sarakstu 53 nodaļām ir izveidota tikai pēc viena no faktoriem. Izvērtējot šajās nodaļās iekļautos darbus/profesijas, var secināt, ka tie vienā nodaļā iekļauti pēc dažādiem skaidrojumā minētajiem faktoriem, un šis faktors vienmēr ir skaidri norādīts pie konkrētajiem darbiem. Ja likumdevējs būtu gribējis visus saraksta Nr. 1 darbus/profesijas sistematizēt pa nodaļām atbilstoši skaidrojumā norādītajiem faktoriem, tad tajā būtu sešas nodaļas, kas katra atbilstu vienam faktoram.

[3.4] Saraksta Nr. 1 XV nodaļa nav izveidota pēc faktora – darbu izpilde stikla ražošanas nozarē vai apakšnozarē. Stikla šķiedras un izstrādājumu no tās ražošana saskaņā ar nozaru klasifikatoru bija iekļauta PSRS Ķīmiskās rūpniecības nozares sastāvā. Stikla šķiedras ražošana ar PSRS Ministru kabineta 1991.gada 26.janvāra lēmumu Nr. 10 iekļauta kaitīgo darbu sarakstā. Turklāt PSRS Ķīmijas rūpniecības ministrija 1974.gada 21.novembrī apstiprināja drošības noteikumus stikla šķiedras un stiklaplastu ražotnēm, kas Latvijas Republikā bija piemērojami līdz pat 2000.gada 23.novembrim. Apgabaltiesas arguments par pieteicēja darba neatbilstību stikla ražošanas apakšnozarēm nav pamatots, jo ne visi XV nodaļā iekļautie darbi ir piekritīgi stikla ražošanas nozarei.

[3.5] Apgabaltiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmo daļu. Tas ir, apgabaltiesa pārsūdzētajā spriedumā norādījusi, ka saraksta Nr. 1 XV nodaļā ir izvirzīta prasība strādāt noteikta veida ražotnē. Vienlaikus tiesa iepriekš šajā lietā taisītajā spriedumā norādīja, ka šāda prasība nav izvirzīta. Šim apgabaltiesas secinājumam piekrita arī Augstākā tiesa.

[3.6] Izvērtējot stikla, fajansa un porcelāna nozarē iekļautos ražojumus, var secināt, ka tie tiek ražoti no līdzīgām izejvielām un materiāliem. Tas atbilstoši Ekonomikas skaidrojošā vārdnīcā norādītajam var būt viens no kritērijiem, pēc kā tiek klasificētas ražošanas nozares. Tādējādi apgabaltiesas prasība, lai ražošanas tehnoloģija visiem saraksta Nr. 1 XV nodaļā minētajiem ražojumiem tikai nebūtiski atšķirtos, ir nepamatota un faktiski neizpildāma. Arī stikla ražošanas tehnoloģiskie procesi būtiski atšķiras, piemēram, no stikla trauku, spoguļu un radio elektrotehnisko izstrādājumu ražošanas un izstrādājumu no stikla šķiedras ražošanas.

[3.7] Tiesa salīdzina nesalīdzināmas lietas, proti, stikla šķiedras ražošanas procesa kaitīgumu ar saražotā produkta nekaitīgumu. Ja stikla šķiedru izmanto kā pamatizejvielu, kuras apstrādes procesā to griež, līmē, špaktelē, krāso, slīpē un pulē, tad darba vide šādās ražotnēs var būt pat kaitīgāka nekā stikla šķiedras ražotnēs. Šajā lietā vispār nav pamata salīdzināt stikla šķiedras ražošanas un izstrādājumu no stikla šķiedras ražošanas darba vides kaitīgumu, kāds pastāvēja ražotnēs pirms 30 gadiem. Ja tomēr ir vajadzība salīdzināt, tad jāsalīdzina kaitīgā darba vide, nevis saražotie produkti, jo sarakstā Nr. 1 ir runa par kaitīgiem darbiem.

[3.8] Augstākā tiesa par saraksta Nr. 1 un saraksta Nr. 2 piemērošanu īpaši uzsver, ka tā nevērtē darba apstākļu kaitīgumu un smagumu, bet to, vai attiecīgais darbs ir iekļauts kādā no sarakstiem. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem darba vidi var novērtēt kompetenta persona, piesaistot vides novērtēšanā nodarbināto, kurš strādā attiecīgajā darba vietā un to pārzina. Apgabaltiesa šo prasību nav ievērojusi, tā pārkāpjot savu kompetenci. Spriedumā nav norādīts, pamatojoties uz kādiem dokumentiem un standartiem apgabaltiesa ir novērtējusi darba vides kaitīgumu, kāds pastāvēja laivu būves cehā laikā, kad pieteicējs tur strādāja, tas ir, no 1984.gada līdz 1993.gadam.

[3.9] To, ka darbs ar šiem materiāliem ir ļoti kaitīgs, apliecina fakts, ka PSRS laikā strādniekiem, kuri bija nodarbināti attiecīgajā darbā, pienācās papildu atvaļinājums un tiesības uz saīsināto darba dienu, kā arī darbu nevarēja veikt personas, kas ir jaunākas par 18 gadiem.

[3.10] Ar PSRS Ministru kabineta 1991.gada 21.janvāra lēmumu Nr. 10 tika atcelts gan saraksts Nr. 1, gan saraksts Nr. 2, jo tika apstiprināts jauns, precizēts kaitīgo darbu saraksts. Tajā bija iekļauts arī stiklaplasta formētāja darbs. Latvijas Republikas tiesiskās iekārtas maiņas periodā tika atļauts piemērot sarakstu Nr. 1 un Nr. 2, taču tie jau no 1991.gada 21.janvāra nebija spēkā. Pat, ja šobrīd konstitucionālo tiesību eksperti atzītu, ka aktualizētie saraksti nav piemērojami, tie būtu jāņem vērā, lai noskaidrotu tiesību normu izdevēja gribu.

[3.11] 1981.gada Sanitārajos noteikumos stikla šķiedru un stiklaplastu ierīcībai, iekārtu lietošanai un ekspluatācijai atrodamas norādes uz līdzīgiem ražošanas procesa elementiem, kas liecina par darbu kaitīgumu. Piemēram, gan stiklaplastu, gan stikla šķiedru ražošanas procesā izdalās stikla šķiedras un attiecīgi stikla šķiedru materiālu putekļi. Arī šobrīd silikātus saturošie putekļi, tai skaitā, stikla un stikla šķiedras putekļi tiek definēti kā kaitīgi darba vides faktori. Stikla šķiedras ražošana ir viena no nozarēm, kurā sastopamas kancerogēnas vielas.

[3.12] Pieteicējs ir pievienojis dokumentus un izklāstījis savus darba pienākumus. Papildus no arhīva iespējams izprasīt informāciju par pieteicēja veikto darbu kalkulāciju saskaņā ar darba pienākumiem. Piemēram, slīpējot rodas gan stikla šķiedras, gan epoksīda sveķu putekļi, darbs noritēja 25 cm

attālumā no darbinieka elpošanas ceļiem, kaitīgumu palielina arī neērta poza.

[3.13] Nav pamatota un tiesību normām atbilstoša tiesas atsaukšanās uz stikla šķiedras ražotāju reklāmas rakstiem tīmekļa vidē, neņemot vērā stikla šķiedras izmantošanu galējam patēriņam un tās izmantošanu kā pamatizejvielu. Darba vides kaitīgumu stikla šķiedras izstrādājumu ražotnē pastiprina līmēšanā un krāsošanā izmantotā ķīmija.

[3.14] Karstuma faktors nav skaidri norādīts saraksta Nr. 1 XV nodaļā. Visās citās nodaļās, kur šis faktors ir attiecināms, tas skaidri norādīts. Sarakstā Nr. 1 nav arī norādīts, ka šāda pazīme būtu prezumējama. Līdz ar to tas nav vienoti attiecināms uz saraksta Nr. 1 XV nodaļā iekļauto stikla šķiedru un tās izstrādājumu ražošanu. Tāda darba vides riska kā karstums stikla šķiedras ražošanā nemaz nav, jo krāsnis ir slēgtas un no tām nāk jau atdzesēta stikla šķiedra. Telpu sakaršana nav kaitīgais faktors. Darbs stikla, stikla šķiedras un to izstrādājumu izstrādē saraksta Nr. 1 XV nodaļā iekļauts vairāku un dažādu kaitīgu vielu un faktoru dēļ. Arī pārsūdzētajā spriedumā minēti vairāki faktori.

[3.15] Ja likumdevējs jēdzienā „izstrādājumi no stikla šķiedras" būtu iekļāvis tikai divus tieši nosauktos izstrādājumus – stikla vates paklājus un stikla separatorus, tad uzskaitījumu nebūtu papildinājis ar atvērto jēdzienu „un citu izstrādājumu no stikla šķiedras izgatavošanā".

[3.16] Tīmekļa vietnē kā pirmais izstrādājums no stikla šķiedras uzrādās tieši laivas. Arī interneta resursos krievu valodā norādīts, ka ar šādiem izstrādājumiem tiek saprastas, piemēram, automobiļu korpusa detaļas (analogi laivām). Sarakstā Nr. 1 tikai četrās vietās ir minēts termins „izstrādājumi", norādot ekskluzīvi uz divām amatu grupām – izstrādājumi no stikla šķiedras un radiotehnikas izstrādājumu ražošana. Tādējādi saraksta Nr. 1 XV nodaļā tas izmantots, lai norādītu, ka sevišķi kaitīgs darbs ir strādniekiem, kas izgatavo minētos izstrādājumus.

[3.17] Izstrādājumi no stikla šķiedras un radiotehnikas izstrādājumi sastāv no vairākiem komponentiem, un to ražošana nav cieši saistīta ar pamatizejvielas sākotnējo ražošanas procesu vai tās sagatavošanas veidu tālākai izmantošanai. Par stikla šķiedras izstrādājumiem sauc tādus izstrādājumus, kuru ražošanai pamatizejviela ir stikla šķiedra, piemēram, stikla šķiedras laiva. Vienlaikus saraksta Nr. 1 XV nodaļā minēti konkrēti produkti, kas ir cieši saistīti ar stikla vates un stikla šķiedras sākotnējo ražošanas procesu un faktiski ir dažādi stikla vai stikla šķiedras sagatavošanas veidi tālākai izmantošanai.

[3.18] Latviešu valodas aģentūras veiktajā saraksta Nr. 1 XV nodaļas teksta analīzē izmantotais Dr. Andra Amoliņa skaidrojums nav tikai gramatisks tulkojums, bet gan sistēmisks, kura pamatā ir izpratne par ražošanas procesiem. Viņš ir autoritatīva persona ķīmijas un ķīmijas tehnoloģijas terminoloģijas jomā, kas pārzina nozaru darbības struktūru. Līdz ar to viņa viedoklis ir ņemams vērā.

Sarakstā Nr. 1 netiek minēta kaitīgo faktoru intensitāte un apjomi. Tiesai, nepieprasot papildu informāciju, nav tiesību veikt šādu novērtējumu.

[4] Aģentūra iesniedza paskaidrojumu, norādot, ka apgabaltiesas spriedums ir pamatots un tiesisks, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Motīvu daļa

[5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmajai daļai tiesību normu interpretācija, kas izteikta kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna.

Augstākā tiesa šajā lietā iepriekš taisītajā spriedumā attiecībā uz saraksta Nr. 1 XV nodaļas interpretāciju, atzīstot par pamatotu apgabaltiesas secinājumu, ir norādījusi, ka minētajā nodaļā nav izvirzīta prasība strādāt noteiktā ražotnē. Līdz ar to tas, ka pieteicēja darba vieta nebija stikla šķiedras ražotne, pats par sevi nevar būt šķērslis, lai atzītu, ka pieteicējs ir veicis sarakstam Nr. 1 atbilstošu darbu (*Augstākās tiesas 2016.gada 16.septembra sprieduma lietā Nr. SKA-63/2016 (A420408412) 6.punkts*).

Savukārt pretēji iepriekš minētajam apgabaltiesa spriedumā ir atzinusi, ka saraksta Nr. 1 XV nodaļā ir izvirzīta prasība strādāt noteikta veida ražotnēs, kas izgatavo stikla (stikla šķiedras), porcelāna un fajansa ražojumus.

Ņemot vērā iepriekš minēto atzinumu, apgabaltiesa ir arī vērtējusi laivu ražotnes atbilstību saraksta Nr. 1 XV nodaļā minētajām ražošanām un atzinusi, ka laivu ražošana nevar tikt iekļauta pie stikla ražošanas nozarē norādītajiem veidiem, jo laivu ražošana un stikla (stikla šķiedras) ražošana tehnoloģiski ir būtiski atšķirīgi procesi.

Tādējādi apgabaltiesa nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmajā daļā noteikto, kā arī nepamatoti vērtējusi laivu ražotnes atbilstību saraksta Nr. 1 XV nodaļā minētajiem stikla ražošanas veidiem.

[6] Saraksta Nr.1 XV nodaļā nav norādes uz struktūrvienībām (cehiem vai ražotnēm), kurās bija šajā nodaļā uzskaitītajiem darbiniekiem jāstrādā vai norādītie darbi jāveic strādniekiem (*sal. skaidrojuma 4.punkts*). Nodaļa attiecas uz stikla, porcelāna un fajansa *ražošanā* nodarbinātajiem. Taču atbilstoši saraksta XV nodaļai stikla ražošanai ir ieskaitīta arī stikla šķiedras ražošana, kas savukārt ietver arī strādnieka darbu, izgatavojot citus izstrādājumus (ne tikai stikla vates paklāju un stikla separatoru) no stikla šķiedras. Kā norādīts skaidrojuma 3.punktā, gadījumā ja sarakstā Nr. 1 ir iekļauti strādnieki, kas izpilda noteiktu darbu, tad tiesības uz pensionēšanos ar atvieglotiem noteikumiem ir visiem strādniekiem, kas pastāvīgi nodarbināti šajos darbos, neatkarīgi no to profesijas nosaukuma. Turklāt, kā tas izriet no skaidrojuma 1.punkta, tad saraksti tiek piemēroti neatkarīgi no uzņēmuma, kurā persona veikusi darbu, kas iekļauts sarakstā minētajās attiecīgajās ražošanās, resoriskās pakļautības un nozares.

Konkrētajā gadījumā, kā tas norādīts arī šajā lietā iepriekš taisītajā Augstākās tiesas spriedumā, lietā ir noskaidrojams, vai pieteicējs, pildot stiklaplasta formētāja darbu, bija pastāvīgi nodarbināts izstrādājumu no stikla šķiedras izgatavošanā. Proti, tā kā saraksta Nr. 1 XV nodaļā ir iekļauts noteikts darbs, kas bija jāveic strādniekam, tad jānoskaidro, vai persona, kas pretendē uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem, pastāvīgi veica šādu darbu – izgatavoja izstrādājumus no stikla šķiedras.

Lai arī apgabaltiesa ir skaidrojusi pieteicēja darba pienākumus darbā ar stiklaplastu, kas ir stikla šķiedras izstrādājums, taču tiesa nepamatoti tos salīdzinājusi ar stikla un stikla šķiedras ražošanas procesu. Kā jau norādīts iepriekš, saraksta XV nodaļā ir iekļauta ne tikai stikla un stikla šķiedras ražošana, bet arī darbi, izgatavojot citus izstrādājumus no stikla šķiedras. Tādējādi atzīstams, ka apgabaltiesa nav izpildījusi arī Augstākās tiesas iepriekšējā spriedumā šajā lietā norādīto, ka jānoskaidro, vai pieteicējs bija pastāvīgi nodarbināts izstrādājumu no stikla šķiedras izgatavošanā. Proti, vai apgabaltiesas konstatētais pieteicēja darbs ar stikla šķiedru – to samērcējot polistirola sveķu masā, iegūto materiālu izlīdzinot izstrādājuma formā, tādējādi veidojot stiklaplasta sagataves, kuras tiek slīpētas, krāsotas un pēc tam izmantotas laivu izgatavošanā, – nav atzīstams par darbu, izgatavojot citus izstrādājumus no stikla šķiedras, kas ir ietverts saraksta Nr. 1 XV nodaļā, un vai šādu darbu pieteicējs strīdus periodā veica pastāvīgi. Kā atzinusi Augstākā tiesa, tieši darbu, kas ietverti sarakstos, veikšanas apjoms darbadienas laikā varētu būt vismaz 80 %, lai atzītu, ka persona pastāvīgi ir strādājusi darbu, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem (*Augstākās tiesas 2016.gada 4.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-426/2016 (A420387412) 9. un 10.punkts; 2017.gada 25.augusta sprieduma lietā Nr. SKA-764/2017 (A420343114) 7. un 10.punkts*).

Taču tā vietā apgabaltiesa nevajadzīgi plaši ir analizējusi stikla un stikla šķiedras ražošanas procesu, kas nav identisks ar procesu, kādā tālāk tiek izgatavoti izstrādājumi no stikla šķiedras.

Turklāt šā jautājuma pareizai izpratnei, kā jau norādīts Augstākās tiesas iepriekšējā spriedumā šajā lietā, tiesai ir iespējams pieaicināt nozares speciālistus, kas var sniegt plašāku skaidrojumu par specifiskiem jautājumiem.

[7] Līdz ar to apgabaltiesas spriedums ir atceļams, nevērtējot kasācijas sūdzībā ietvertos pārējos argumentus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Augstākā tiesa

nosprieda

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 20.decembra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.
Atmaksāt /pers. B/ samaksāto drošības naudu 71,14 *euro*.
Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese I.Skultāne

Tiesnesis A.Guļāns

Tiesnese V.Krūmiņa